

Lublin, dn. 27 stycznia 2025 r.

KRAUM.070.8.2025

Szanowny Pan

dr inż. Marcin Kulasek

Minister nauki i szkolnictwa wyższego

Szanowny Panie Ministrze:

w imieniu Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych chciałbym złożyć Panu Ministrowi serdeczne gratulacje w związku z powołaniem na stanowisko szefa resortu nauki i szkolnictwa wyższego. Życzę jednocześnie wielu sukcesów podczas pełnienia tej jakże odpowiedzialnej misji.

W naszej ocenie jednym z najtrudniejszych wyzwań, przed którym stoi obecnie MNiSW, jest kwestia bieżącej ewaluacji jednostek naukowych za lata 2022-2025. Znaczna część polskiego środowiska naukowego, w tym przedstawiciele Komitetu Ewaluacji Naukowej, Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz reprezentantów poszczególnych uczelni i instytutów, podnosi publicznie szereg wątpliwości, dotyczących tego, czy obecne zasady ewaluacji mogą stanowić obiektywną podstawę oceny poszczególnych dyscyplin w instytucjach naukowych. Wątpliwości te zostały w ostatnim okresie spotęgowane doniesieniami o udziale znanych polskich naukowców, niejednokrotnie przy wsparciu władz uczelni, w tzw. „papierniach” publikacyjnych, czyli nieformalnych grupach, które nieetycznie zwiększają swój dorobek naukowy poprzez dopisywanie się do generowanych masowo tekstów. Są one publikowane głównie w pismach naukowych o tzw. „drapieżnym” charakterze, cechujących się słabą jakością recenzji za to koniecznością niemałych opłat związanych z tzw. otwartym dostępem. O sprawie donosiły międzynarodowe portale zajmujące się tropieniem nietucznych postaw w nauce, a także Forum Akademickie i media ogólnopolskie (Dziennik Gazet Prawna, Gazeta Wyborcza i inne). Można zakładać, że ujawnione uczelnie i nazwiska naukowców to jedynie wierzchołek góry lodowej zjawiska o dużo szerszym zasięgu. Nie sposób patrzeć na opisany proceder w oderwaniu od trwającej ewaluacji naukowej, wszak generowane w ten sposób publikacje idą na konto uczelni, które zatrudniają jego uczestników. Zjawisko to wpisuje się w szerszą dyskusję o sensowności tzw. polityki otwartego dostępu w ogóle, o czym pisał ostatnio w Forum Akademickim Prof. Andrzej Jajszczyk.

Nie jest to niestety jedyny problem dotyczący obecnych zasad ewaluacji jednostek naukowych. Algorytm systemu preferuje jednostki małe w stosunku do dużych, łączy w jednej ocenie instytuty badawcze bez obowiązków dydaktycznych oraz jednocześnie kształcące studentów uniwersytety. Przypisuje ponadto tą samą liczbę slotów pracownikom badawczym co badawczo-dydaktycznym. Wszystko to stawia pod znakiem zapytania równość szans poszczególnych jednostek poddawanych ocenie.

Do tego dokłada się szeroko wykorzystywana podatność obecnego systemu na manipulacje. Powszechnie znane w środowisku i niejednokrotnie opisywane zjawiska, to zmniejszanie liczby N przez masowe przenoszenie pracowników na etaty dydaktyczne oraz celowe dopisywanie pracownikom badawczym dyscyplin, które w danej uczelni nie są ewaluowane, aby obniżyć im liczbę slotów pod kątem ewaluacji. Inne przykłady manipulacji to łączenie współautorów zgodnie z

sugestiami programów komputerowych do „optymalizacji” ewaluacji, tak, aby podnieść wypełnienie slotów naukowcom o słabym dorobku. Od podatności na manipulację nie jest wolny proces przypisywania publikacji poszczególnym dyscyplinom, na co pozwala powszechne wykazywanie przez czasopisma wielu dyscyplin naukowych (na przykład medycyna, biologia, chemia, etc). Obecne zasady pozwalają też na udział w ocenie uczelniom, których dyscypliny, na przykład nauki medyczne, nie przeszły całego czteroletniego cyklu ewaluacyjnego.

Wszystko to, co zostało opisane powyżej powoduje, że obecne zasady ewaluacji nie dają gwarancji rzetelnej oceny efektywności i jakości działalności naukowej. Robocze analizy wykonane przez ekspertów KEN, jak to zaprezentowano na ostatnim spotkaniu KRASP w styczniu 2025, pokazują, że tworzone obecnie rankingi wg. zasad polskiej ewaluacji nie przystają, a wręcz są przeciwstawne, w stosunku do uznanych międzynarodowych klasyfikacji.

W podsumowaniu, Rektorzy zrzeszeni w KRAUM stoją na stanowisku, że zbliżająca się obecnie ewaluacja naukowa za lata 2022-2025 nie powinna odbywać się wedle obecnych reguł, bowiem nie zapewniają one rzetelnej, sprawiedliwej oceny jednostek. Zwracamy się z prośbą do Pana Ministra o rozważenie rozwiązań prawnych, czy to na poziomie ustawodawczym czy też rozporządzeń, które zapobiegłyby sytuacji stawiającej polskie środowisko naukowe, przede wszystkim oceniane jednostki badawcze, ale także MNiSW, przed koniecznością zmierzenia się z drastycznie wypaczonymi jej wynikami. Wśród możliwych rozwiązań jest odstąpienie od bieżącej ewaluacji lub jej odsunięcie w czasie z jednoczesną modyfikacją obowiązujących zasad.

Pozostajemy do dyspozycji Pana Ministra w kwestii udziału przedstawicieli KRAUM w pracach nad wypracowaniem właściwych rozwiązań.

Z poważaniem,

Prof. dr hab. Wojciech Załuska

Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych